

Z Božanova na kole a pěšky na Hvězdu a Supí koš

po značených turistických cestách

- Božanov, obecní úřad → Martínkovice → Křinice → Amerika -
- Amerika → Hvězda → Supí koš -
- Supí koš → Kovářova rokle → Hvězda -
- Hvězda → Amerika -
- Amerika → Pod Velkou Kupou -
- Pod Velkou Kupou → horní Božanov, rozc. -
- horní Božanov, rozc. → Božanov, obecní úřad -

Pobývat několik dní v Božanově a neprohlédnout si z nadhledu celou Broumovskou kotlinu? Nejkrásnější vyhlídky na broumovskou zemičku na vás čekají u kapličky na Hvězdě a na Supím koši! Doporučuji neváhat a věnovat této trase hned jeden z prvních dnů. Za hezké viditelnosti budete okouzleni pestrou členitou krajinou a dlouhými lánovými vesnicemi s dvorcovými statky, ale také vrcholovými pískovcovými skalisky roztočivých tvarů, hlubokou Kovářovou roklí a skalním divadlem. To vše v pohodě stihnete za jediný den.

Časový rozvrh jízdy (bez zastávek pro středně zdatné)

Božanov, obecní úřad → Martínkovice	10.min.	(2,9 km)
Martínkovice → Křinice, statek	15 min.	(5,1 km)
Křinice, statek → Křinice, Amerika	8 min.	(2,2 km)
Křinice, Amerika → Hvězda, kaple	30. min.	(1,5 km)
Hvězda, kaple → Supí koš	20 min.	(1,5 km)
Supí koš → Kovářova rokle	10 min.	(1 km)
Kovářova rokle → Hvězda, turistická chata	20 min.	(1,5 km)
Hvězda → Křinice, Amerika	15 min.	(1,5 km)
Křinice, Amerika → Pod Velkou Kupou	28 min.	(5,9 km)
Pod Velkou Kupou → horní Božanov, rozc.	17 min.	(3,3 km)
horní Božanov → Božanov, obecní úřad	7 min.	(2 km).

Celkový čas: 3 hod. (28,4 km)

z toho: **na kole:** 1 hod. 25 min. (21,4 km)

pěšky: 1 hod. 35 min. (7 km)

Rizika a nebezpečí na trase

V lesích Broumovských stěn je cyklostezka vedena po lesních odvozních cestách, které byly postaveny pro odvoz a přiblížování dřeva. V lesním úseku mezi Martínkovicemi a Božanovem jsou zpevněny kamenivem a jsou tedy nevhodné pro silniční kola. Místy jsou tyto komunikace nepřehledné. Jezděte velmi opatrně zejména ve sjezdech a na souběhu se značenými turistickými cestami pro pěší. Pozor! pásové značení cyklostezky provoz lesního hospodářství neomezuje!

Rychlost jízdy je nutné podřídit těmto dvěma základním pravidlům:

- 1) **cyklista podniká jízdu na vlastní nebezpečí,**
- 2) **před cyklistou mají vždy přednost pěší turisté!**

Krajská silnice z Božanova do Křinic je úzká. Na kole jezděte za sebou!

Zajímavosti na trase:

- Božanov** - barokní kostel sv. Maří Magdalény postavený v l. 1735-40 (pozoruhodná barokní centrála, zaklenutá kupolí s osmi výsečemi), zděné statky broumovského typu, hřbitovní pozdně gotická brána ze 16. stol., kamenné kříže a plastiky, Mariánská studánka s poutní kaplí P. Marie z r. 1890
- Martínkovice** - broumovské statky, kostel sv.Jiří a sv.Martina (1692-1698), barokní kamenný most na Stěnavě, hřbitov zajateckého tábora z 1. světové války a pohřebiště sovětských vojáků zajatých ve 2.svět.válce, barokní pískovcové kříže a plastiky.
- Křinice** - zděné broumovské statky z 18.a 19. století, v lese kaple sv. Huberta s křížovou cestou, nad osadou Amerika při červeně značené turistické cestě na Hvězdu kaple P.Marie Sněžné (1802, opravena

1999), na hřebeni Broumovských stěn kaple Panny Marie (1709) a turistická chata s vyhlídkami na Broumovskou kotlinu, kamenné kříže a plastiky v obci.

Národní přírodní rezervace (NPR) Broumovské stěny (1956) - Tvoří ji od roku 1956 638 ha převážně lesních pozemků vrcholové části velmi členitého, geomorfologicky pestrého a zajímavého pískovcového reliéfu Broumovských stěn. Broumovskými stěnami se nazývá krajinářsky velmi výrazná kuesta (nesouměrný hřbet), vyplňující okraj jihozápadní části Broumovské kotliny. Je to pásmo zvedající se z pohraničního sedla o nadmořské výšce 620m pod Hejšovinou až ke státní hranici nad Horními Teplícemi. Temeno Broumovských stěn je skalnaté, místy jen několik metrů široké a do Broumovské kotliny spadá příkře jako pásmo dlouhých souvislých stěn. Odtud také pochází název "Stěny". Jejich nejvyšším bodem je Božanovský Špičák (772 m). Z vlastního hřbetu vystupují celé řady a skupiny skal, jež místy lemují hluboké rokle. Nejznámější je Kovářova rokle. Selektivním zvětváním svrchnokřídových pískovců zde vznikla řada nápadných skalních útvarů. Vegetační kryt představují převážně smrkové monokultury, které jsou především na západních návětrných stranách ve vrcholových polohách poškozeny imisemi. Pouze lokálně se zachoval přirozený les s bukem a jedlí, na vrcholcích místy též reliktní bor.

Hvězda

1670 nechal opat Tomáš postavit na místě dnešní kaple kříž s pozlacenou hvězdou (považovanou za mariánský symbol - „Hvězda mořská“ (Stella maris, Meeresternes), která byla původně umístěna na věži klášterního kostela v Broumově, zničené požárem v roce 1664. Lidé procházející kolem po pěší stezce přes Stěny se měli u kříže pomodlit.

V roce 1733 nechal opat Othmar Zinke nákladem 1800 zl. podle projektu K. I. Dientzenhofera postavit kapli, vysvěcenou 5. srpna 1733. Na památku vysvěcení byl každoročně v tento den pořádána slavnost - Sternfest, při které se chodilo s procesím z Police na Hvězdu. V roce 1738, měsíc před svou smrtí, vedl procesí sám opat O. Zinke. Slavnosti se účastnilo velké množství lidu z Broumova i Policka, kázání byla sloužena v obou jazycích. 1786 byla kaple z rozkazu císařských úřadů zrušena, prodána a měla být zbořena. Protože by však bourání bylo příliš nákladné, byla kaple ponechána svému osudu. 1853 koupil kapli od tehdejšího majitele Petra Thera z Police opat Jan Nep. Rottera ještě v témže roce byla obnovena - znovu vybudován krov a střecha, nově pozlacená hvězda, ke kapli postaven kamenný most a vyhlídka za kaplí byla pro bezpečnost návštěvníků ohrazena kamennou zídkou.

Nový oltář do kaple zhotovil polický truhlář Josef Pejskar, sochu P. Marie dodal za 16 tolarů sochař Jakob Filip z Kupferbergu v Pruském Slezsku. 5. srpna 1855 byla kaple slavnostně znovu vysvěcena opatem J. N. Rotterem. Sternfesty se konaly ještě za první republiky, v kapli byly slouženy mše v českém a německém jazyce.

Za starých časů u kaple stávalo obydlí poustevníka Christiana Goldsteina, který zemřel 1826 ve stáří 104 let. Po jeho smrti byla poustevna odstraněna.

Chata na Hvězdě

novostavba chaty byla posvěcena o pouti 5. srpna 1855. Postavena byla z rozhodnutí a nákladem opata J.N. Rottera. Sloužila jako hostinec a sídlo hajného hvězdeckého klášterního polesí. Celá roubená stavba na kamenné podezdívce byla kdysi pobita břidlicí, uvnitř byl působivý zejména dřevem obložený prostor velkého sálu. Interiér chaty a její okolí bylo poškozeno „moderními“ účelovými úpravami ve druhé pol. 20. stol.

Kaple P. Marie Sněžné pod Hvězdou

Nechal ji v roce 1709 postavit opatův bratr a správce broumovského klášterního panství Ignác Zinke. Po roce 1786 byla zrušena a znovu vysvěcena až v roce 1850. Od 50. let 20. stol. nebyla opravována a zchátrala. V 90. letech ji obnovil majitel broumovské stavební firmy M. Netík. Naposledy byla vysvěcena 11. 7. 1999.

Hostinec Amerika

Jeden z výletních hostinců v okolí Broumova, které byly postaveny v době konjunktury hospodářského a společenského života na přelomu 19. a 20. stol. Oblíbené místo nedělních a svátečních výletů broumovských měšťanů. Hostinec nabízel letní prázdninové pobyty.

Popis trasy

- (km)
- 0,0 Okružní trasa začíná a končí v **Božanově u obecního úřadu**.
Po krajské silnici překonáme krátké stoupání ke kostelu a starou silniční alejí projedeme první a druhou houpačkou do **Martínkovic**.
  - 6,0 Hradba Broumovských stěn nás provází po levé straně. Z Martínkovic do dolní části **Křinic** je cesta obdobná. Vpravo nás ještě upoutá broumovského letiště. V údolí Křinického potoka odbočíme podle turistické směrovky červeně značené cyklotrasy č. 4000 doleva a obcí vyšlapeme po obecní
  - 10,2 silničce až do osady **Amerika** pod Broumovskými stěnami. Kolo necháme odpočinout ve stojanu u pohostinství

- 11,7 a vydáme se pěšky na **Hvězdu** po červené pásové turistické značce pro pěší (bílé okraje, červený střed). 200 m výškový rozdíl zdoláme po upravené lesní cestě a schodech v závěrečném úseku. Cestou si prohlédneme kapličku Panny Marie Sněžné opravené v roce 1999. U druhé kaple na hřebeni Stěn budeme odměnění zcela výjimečným pohledem na Broumovskou kotlinu (jen pokud jsme si ale objednali dobré počasí). Jsme ještě při síle, a tak se po odpočinutí na vyhlídkové terase vydáme po hřebenové cestě na Supí koš (červená značka). Cesta není náročná a zavede nás mezi pískovcové skalní útvary a na vyhlídku nad skalním divadlem v Kovářovy rokli.
- 13,2 Chůzi po hřebenovce ukončíme na **Supím koši** - skalní věži, ze které přehlédneme celý hřeben Broumovských stěn se Stolovými horami v Polsku na jihovýchodním horizontu a Krkonošemi na severozápadě. Broumovskou kotlinu můžeme opět hodnotit tentokrát z jiného pohledu.
- 14,2 Ze Supího koše sejdem po zelené turistické značce do **Kovářovy rokle** a z ní vystoupáme úzkou stezkou mezi skalisky zpět na náhorní plošinu.
- 15,7 Mladými lesními porosty nás zelená pásová značka dovede na parkoviště a dále až k **chatě na Hvězdě**. Právě nyní nastal čas abychom neodmítnuli nabídku pohoštění v útulném prostředí turistické chaty nebo na její terase s výhledem na Broumovskou kotlinu!
- 17,2 Cestu zpět ke kolům již známe. Po červené seběhneme k **Americ**. Do Božanova nás tentokrát povede modrá a zelená pásová cykloznačka. Pojedeme střídavě po nezpevněných a zpevněných lesních cestách úpatím Broumovských stěn. Místy se nám odkryjí zajímavé pohledy na Broumovsko. Kousek za horními Martínkovicemi změním na
- 23,1 rozcestí **Pod Velkou Kupou** modrou značku za zelenou. Máme před sebou ještě asi 3 km jízdy. Počítejme tedy s tím, že nás v parném létě
- 26,4 osvěží až zastavení u božanovského **koupaliště pod Korunou**. Neváhejte. Voda je čistá. Do nádrže přitéká z podloží okolních pískovcových masívů.
- 28,4 K obecnímu úřadu to je již jen 2 km příjemného sjezdu po udržované místní asfaltové komunikaci.

Stravování na trase:

restaurace Amerika

turistická chata na Hvězdě

Trasu připravil:
Ing. Jaroslav Rohulán (leden 2003)